

1. IDENTITET

Omfang: 4 samlinger, hver på 3 timer

Målgruppe: Nordmenn og personer med innvandrerbakgrunn

Mål: Øke forståelsen av og bevisstheten om egen identitet og tilhørighet til fellesskapet

Tema: Identitet

Deltemaer:

1. Hvem er jeg?
2. Sterk identitet – fare eller fordel?
3. Betydningen av tilhørighet
4. Hvordan bevare sin identitet i møtet med nye kulturer, et fremmed storsamfunn?

IDENTITET

Innledning

«Hvem er jeg?», er et grunnleggende spørsmål. Alle har vi behov for tilhørighet, behov for å sette oss selv inn i en sammenheng. Vi vet alle hva vi heter, de fleste av oss vet hvem våre foreldre er, men vi har behov for noe mer. Hvor kommer jeg egentlig fra – hva bestemmer hvem jeg er? Erfaringen viser at det ikke bare er jeg selv som danner mitt eget bilde av min identitet. Vi er gjerne den vi er i forhold til andre, i forhold til våre omgivelser.

Det er ikke alltid slik at andre oppfatter meg slik jeg gjerne ønsker at de skal se meg. I en gruppe ble deltakerne bedt om å si noe om hvordan de oppfattet hverandre. Mange ble forskrekket over det de fikk høre – de fikk lyst til å protestere og si: "Nei, men det er jo ikke slik jeg er!" En slik øvelse bør man ikke foreta dersom man ikke er veldig trygge på hverandre i gruppen. Øvelsen viser at det kan være betydelig forskjell mellom den identitet man selv oppfatter at man har, og den oppfatning andre har av oss.

Når mennesker omkring oss, familie, venner, skole eller kirke forteller oss noe om oss selv, gir disse tilbakemeldingene oss en opplevelse av en egen identitet. Tilbakemeldingene er preget av omgivelsenes kulturelle verdier. Derfor kan vi si at begrepene identitet og kultur hører sammen.

Men enten man er født og oppvokst i Norge, av norske foreldre, eller man kommer til Norge med annen kulturell bakgrunn, har man behov for å klargjøre overfor seg selv sin egen identitet. Dette arbeidet blir mer krevende når vi skal bo i en kultur hvor det meste er nytt for oss, og hvor vi møter mennesker med andre tradisjoner, vaner og oppfatning av religion og samfunnsliv. For mennesker som lever i en tverrkulturell sammenheng, kan arbeidet med å finne egen identitet være svært krevende.

Gjennom gruppearbeid hvor mennesker fra ulike kulturer møtes, kan man få hjelp til å oppnå en trygg identitet. Man oppdager at behovet for en slik trygg identitet er et allmennmenneskelig behov, og at man kan bli møtt med respekt for den man er. I møtet med mennesker fra andre kulturer blir vi ofte utfordret på egen identitet. Denne studieaktiviteten vil sette søkelyset på oppfatningen av oss selv, vår tilhørighet og betydningen av å stå i en mellommenneskelig sammenheng.

Deltema 1: Hvem er jeg?

Begynn med en presentasjon. Hver deltaker presenterer seg selv og sier navnet sitt.

I første del av samlingen sier deltakerne litt om hvordan og hvorfor de har fått navnet, og hva navnet betyr.

Det er egentlig et stort mirakel at jeg er meg. Det er ingen i hele verden som er nøyaktig maken. "Jeg er helt unik, og det er jeg stolt av!" – eller kanskje noen kunne tenke seg å være en annen? Beskriv hva du ser når du ser deg selv i speilet...

Omfang: 4 samlinger, hver på 3 timer

Målgruppe: Nordmenn og personer med innvandrerbakgrunn

Mål: Øke forståelsen av og bevisstheten om egen identitet og tilhørighet til fellesskapet

Tema: Identitet

Deltemaer:

1. Hvem er jeg?
2. Sterk identitet – fare eller fordel?
3. Betydningen av tilhørighet
4. Hvordan bevare sin identitet i møtet med nye kulturer, et fremmed storsamfunn?

Hjelpemidler:

En navnebok med forklaringer (for eksempel *Sivertsen, Birger: Fornavn Norsk Navneleksikon*, Andresen og Butenschøn 2003)

Varvin, Sverre: *Flukt og eksil, Traume, identitet og mestring*, Universitetsforlaget, (2003)

"Søstre" av Ellen Reiss. 2012. Hvordan unge, muslimske kvinner skaper sin frihet.

"Likestilte norskheter" om kjønn og etnisitet. Tapir akademiske forlag 2010.

"Muslim i Norge" av Sissel Østberg 2005. Norsk skoleforum

Spørsmål til samtale:

- Hvilken betydning har navngiving i ulike kulturer? Hvem bestemmer barnets navn?
- Skulle du ønske du hadde et annet navn?
- Hvis ikke dette er gjort under presentasjonen, hva er det første deltakerne vanligvis sier om seg selv i en presentasjon? Drøft hva dette sier om tilhørighet.
- Hva betyr det å være "norsk"?
- Hva oppleves viktigst som karakteristikk av en person, gruppetilhørighet osv. (nasjonalitet, kjønn, kirke, familie, venneflokk...) Drøft grunnene til at nettopp denne tilhørighet er så viktig.
- La gruppedeltakerne besvare spørsmålet "Hvem er jeg?" etter samtalene

Deltema 2:**Sterk identitet – fare eller fordel?**

Språket vårt er en viktig del av identiteten. For en generasjon siden var det vanskelig for folk med dialekter fra utkant-Norge å beholde sitt språk når de kom til hovedstaden. De fleste ga opp å holde på denne del av sin identitet.

Situasjon 1:

Nordmenn som emigrerte til Amerika for hundre år siden, søkte gjerne til områder hvor det bodde andre nordmenn, hvor de kunne snakke sitt morsmål. Selv om de måtte lære engelsk, holdt mange av dem på sitt morsmål så lenge de kunne. Hvilken betydning tror dere dette hadde for dem?

Situasjon 2:

På Balkan er identitet for mange knyttet både til nasjonalitet og religion. Noen sier at det å være serber er det samme som å være ortodoks, og det å være albaner er det samme som å være muslim. Hvilken betydning kan dette ha for forholdet mellom folkegruppene?

Ser dere noen likhetspunkter fra disse to bildene til den situasjonen innvandrere opplever i Norge i dag?

Spørsmål til samtale:

- For mange er det viktig å understreke sin identitet ved å fastholde klestradisjoner fra opprinnelseslandet. Drøft hvordan identiteten kommer til uttrykk i det daglige.
- Hvordan påvirker dette muligheten for inkludering i storsamfunnet?
- Hvordan kan sterk identitet være til hjelp for oss?
- Hvordan kan den skape utfordringer i samvær med andre? Drøft problemer som har oppstått i forbindelse med hodeplagg og andre kjennetegn (hijab, turban, kors etc.)

Deltema 3:**Betydningen av tilhørighet**

Det hender at enkeltmennesker blir utstøtt fra familien eller fra det fellesskapet de tilhører. Uansett hva som måtte være grunnen til dette, er det noe av det verste man kan oppleve. For identiteten er sterkt knyttet til fellesskapet. Likevel kan det være at noen foretar valg i livet som de er klar over vil skille dem fra fellesskapet. Da ligger det gjerne en dyp overbevisning til grunn.

Situasjon:

Ola har vokst opp i ei lita bygd på Vestlandet. Alle kjente ham. Han var med i kommunestyret og var formann i fotball-laget – han følte at her hørte han hjemme. Så ble arbeidsplassen hans nedlagt, og annet arbeid var det ikke å få. Han må reise til Oslo for å finne nytt arbeid. Her kjenner han ingen, ingen kjenner ham – han har ingen tilhørighet. Hva er forskjellen mellom Ola og Ali som kommer alene som kvoteflyktning til Norge?

Spørsmål til samtale:

- Hvilke sider av vår identitet er det nødvendig å holde fast på under alle forhold?
- Kan dere nevne eksempler på at mennesker kan oppleve å slites mellom ulike former for tilhørighet?
- Hvilke konsekvenser kan det få at enkelte mennesker er usikre på egen identitet eller slites mellom flere identiteter?
- Hvilken tilhørighet betyr mest for deg?

Deltema 4:**Hvordan bevare sin identitet i møtet med nye kulturer, et fremmed storsamfunn?**

Man trenger ikke være innvandrer for å oppleve gruppepress. Alle barn møter det i skolen. Det kan gå på klær eller fritidsutstyr. Men det kan også dreie seg om oppførsel og holdninger. Jo mer "annerledes" man er i utgangspunktet, jo sterkere press.

Situasjon:

En sikh kommer til Norge og ønsker å bruke sin turban. Er det noe ved din identitet som du ikke ønsker å gi slipp på?

Spørsmål til samtale:

- Hvor viktig er morsmålet vårt i møtet med en ny kultur?
- Alle har vi våre "røtter". Samtal om hvordan dere forstår egne røtter og hva disse betyr for dere.
- Hvordan kan møtet med en ny kultur hjelpe oss til å bli mer bevisst på egne røtter?
- Diskuter hvilke utfordringer innvandrere står overfor når det gjelder forholdet til slekt og venner i opprinnelseslandet.
- En utfordring møter oss alle: Hvordan stå imot uheldig gruppepress fra storsamfunnet?